DREPT
LAW

Ion Rusandu, Mihai Dascălu

ASPECTE TEORETICO-LEGISLATIVE ŞI SOCIALE PRIVIND RAPORTUL DINTRE DEVIANȚĂ ŞI SANCȚIONARE (în contextul Legii nr.713-XV)

Recenzent: Boris Negru, doctor în drept, conferențiar universitar

In this article, legal and social problems concerning the relation between deviance and sanction are analyzed within the 712-XVth law. A particular attention has been given to problems regarding the offence and its social and ethical consequences. Thesis and other sights are being addressed from the point of view of human rights respect in the context of European integration.

Problema combaterii beției este o problemă socială foarte actuală pentru stat şi societate. Acest fenomen negativ aduce un prejudiciu moral şi material enorm atât societății cât şi cetățenilor în particular[1]. Conform cercetărilor ştiințifice se deosebesc mai multe forme de comportament deviant al indivizilor la originea cărora se află beția, inclusiv comportamentul nedemn în locurile publice a celor care au făcut abuz de băuturi spirtoase[2].

În acest context este important de a perfecționa legislația în vigoare cu privire la prevenirea şi lichidarea consecințelor legate de acest flagel social negativ.

Prezumția nevinovăției alcătuieşte garantul constituțional în calea acuzării pe nedrept. Principiul fundamental angajează întreaga legislație la protecția drepturilor omului, fapt ce amplifică vectorul: Legea protejează omul, omul respectă Legea. Rezultatul direct proporțional al proiectării principiului în mediul social este axioma despre penalizarea oricărei abateri de la norma stabilită. Prin sancționarea inevitabilă infractorul răspunde în fața statului, societății, în fața propriei conştiințe.

Sub aspectul discuției ne întrebăm dacă ar exista şi fațeta inversă a lucrurilor, când Legea ar facilita, involuntar infractorul. Gândul din start e neverosimil căci e de neînchipuit ca Legea să favorizeze vreo abatere de la normă şi ipoteza cu eventualele facilități pentru infractor se elimină. Unica explicație acceptabilă poate fi pragmatismul unei penibile erori. Or, de fiecare dată când lectura textului provoacă confuzii, apare acelaşi semn al întrebării. Cu toate că existența lacunelor în legislația autohtonă e dovedită prin întețirea relatărilor despre procesele pierdute de statul nostru la Curtea Europeană pentru Drepturile Omului, care încheie vârful piramidei la capitolul respectarea drepturilor omului în Republica Moldova. Conjugate cu dreptul de recurs efectiv, malformațiile juridice adeveresc adeseori, să zicem, o neglijență, care întotdeauna egalează cu o culpă.

Evident, pe lângă severitate, norma juridică trebuie să fie certă, adică să fie expusă pe înțelesul tuturor, cu respectarea întocmai a regulilor gramaticale, iar dispozițiile de conținut să mai posede şi o consecutivitate logică precisă. Tocmai de aceea *Legea nr.780-XV din 27 decembrie 2001 privind actele legislative*[3] (Legea nr.780-XV) prescrie că proiectul de act necesită o strictă succesiune logică; că actul *„se va baza şi pe o analiză juridică temeinică, pe stabilirea naturii instituțiilor şi a relațiilor dintre ele, precum şi pe ierarhizarea ştiințifică a noțiunilor introduse*" (alin.(3) art.29). Coloritul principal, însă, actul legislativ îl preia din conținutul său juridic: ce dispune Legea? Care sunt incidențele ei?

Din acest unghi de vedere urmărim coerența unor prevederi din *Legea nr.713-XV privind controlul şi prevenirea consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri şi de alte substanțe psihotrope* (Legea nr.713-XV, adoptată de Parlament la 6 decembrie 2001 şi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.36-38/208 din 14 martie 2002).

Astfel, trezeşte o curiozitate întemeiată, în viziunea noastră, textul de la art.17 alin.(3) lit.a) din Legea nr.713-XV. Acest subiect a fost abordat în mai multe articole[4]. Dar, aşa cum situația continuă să fie neschimbată, efortul de a elucida textul cu pricina e îndreptățit.

Este necesar, până a intra în detalii, să facem cunoştință cu alineatul (2) acelaşi articol, dispozițiile căruia formează suportul argumentelor invocate. Pentru o mai simplă înțelegere, redăm textul integral:

„*(2) Persoana în stare de ebrietate sau de efect al drogurilor care violează ordinea publică şi drepturile altora, reprezentând un pericol pentru viața şi sănătatea proprie sau a celor din jur, este adusă la comisia de investigație medicală pentru determinarea gradului de ebrietate şi naturii ei. Rezultatele examenului medical şi recomandările comisiei se aduc, contra semnătură, la cunoştința persoanei testate, iar în anumite cazuri şi a persoanelor care au adus-o la testare*" (art.17 alin.(2) din Legea nr.713-XV).

Avertizăm cititorul că aici se ascunde sorgintea celor expuse în rândurile de mai jos, acestea sunt principalele teze de dispută asupra unor prevederi de la alin.(3) art.17 din Legea nr.713-XV, teze ce le marcăm în comentariu. Vorbeam în articolele publicate anterior că principalul caracter juridic al articolului 17 este concretizat în aducerea la Comisia de investigație medicală pentru determinarea gradului de ebrietate şi naturii ei a persoanelor al căror comportament însumează următoarele condiții:

a. **se află în stare de ebrietate sau de efect al drogurilor**;
b. **violează ordinea publică şi drepturile altora**;
c. **reprezintă un pericol pentru viața şi sănătatea proprie sau a celor din jur**.

Cumulul condițiilor solicitate de alin.(2) art.17 materializează intenția de a aduce persoana la examenul medical. Scopul aducerii îl notifică titlul alin.(3): „*Măsurile aplicate persoanelor în stare de ebrietate sau de efect al drogurilor*:" . Se aplică, prin urmare, față de persoanele aduse la comisia de investigație medicală, anumite măsuri. Care sunt ele?

Dispozițiile imperative ale art.17 denotă prioritatea asistenței ***m e d i c a l e***, lucru uşor perceptibil din chiar titlul articolului: „*Acordarea de asistență medicală persoanelor în stare de ebrietate sau de efect al drogurilor*". Nu încape nici o îndoială, măsurile comportă o natură medicală, ceea ce şi constituie dominanta pozitivă a întregii Legi.

Într-adevăr, în strictă dependență de gradul stabilit de ebrietate sau de intoxicare cu droguri, se impune în continuare diferențierea unor măsuri, panorama cărora inserează caracteristici specifice. Este tocmai momentul de a apela la redacția alin.(3) art.17 din Legea nr.713-XV:

„*(3) Măsurile aplicate persoanelor în stare de ebrietate sau de efect al drogurilor*:

a) persoanele cu un grad uşor de ebrietate sau de intoxicare cu droguri rămân, după examinare medicală, în libertate sau sînt puse la dispoziția instituției (organizației) care le-a adus la examenul medical, pentru ca aceasta să le aplice în continuare măsurile prevăzute de lege;

b) persoanele cu un grad mediu de ebrietate sau de intoxicare cu droguri sînt trimise, în baza avizului comisiei indicate la alin.(2), la centrele de

dezintoxicare medicală specificate la alin.(1), unde sînt transportate de instituția (organizația) care le-a adus la testare;

c) *persoanele cu un grad avansat de ebrietate sau de intoxicare cu droguri sunt transferate de instituțiile de asistență medicală de urgență în instituții curative pentru a li se acorda asistență medicală de urgență.*"

Firul textului de Lege confirmă că față de persoanele testate Comisia de investigație medicală are la dispoziție un arsenal de măsuri. Încercarea de departajare a aranjamentelor legale finisează cu individualizarea fiecăreia din măsuri. Să le analizăm succint.

Aşadar, persoanele aduse la Comisia de investigație medicală:

a) - *rămân, după examinare medicală, în libertate sau, - sînt puse la dispoziția instituției (organizației) care le-a adus la examenul medical, pentru ca aceasta să le aplice în continuare măsurile prevăzute de lege;*

(Este cazul persoanelor cu un grad uşor de ebrietate sau de intoxicare cu droguri.)

b) – *sînt trimise, în baza avizului comisiei de investigație medicală, la centrele de dezintoxicare medicală, unde sînt transportate de instituția (organizația) care le-a adus la testare;*

(Este cazul persoanelor cu un grad mediu de ebrietate sau de intoxicare cu droguri)

c) - *sînt transferate de instituțiile de asistență medicală de urgență în instituții curative*.

(Este cazul persoanelor cu un grad avansat de ebrietate sau de intoxicare cu droguri.)

Variantele determinate în soluționarea acestui caz, aşa de simple la prima vedere, provoacă unele nedumeriri. Şi nu asistența medicală o avem în vedere - unde toate parcă ar fi bine repartizate, ci omiterea indicațiilor privitor la colaborarea sau coordonarea acțiunilor Comisiei de investigație medicală cu autoritățile de resort, competente să sancționeze persoana pentru violarea ordinii publice şi a drepturilor altora.

Un interes pe deplin justificat prezintă pentru noi măsura desemnată la litera a): rămânerea persoanelor, după examinare medicală, în libertate sau punerea la dispoziția..., care se pare, nu e corelată la creanțele legislației în vigoare. Observăm, că este o măsura bicefală. Şi să nu creadă cititorul vigilent că am scăpat din vedere natura determinată a măsurilor aplicate: suntem conştienți că e vorba, totalmente, de măsuri cu caracter medical. Dar tocmai aici se naşte un măr al discordiei. Şi iată de ce.

Axate una fața de alta, ambele soluții indicate la litera a) scot la iveală o neconcordanță subiectivă. Spre exemplu, la citirea şi recitirea primei variante, nici urmă de îndoială: după examinarea medicală persoanele *rămân în libertate*. Şi atât! Nici o aluzie de sancționare! Careva admonestări! (Într-adevăr, poate nu e cazul?) *Quand meme*, la cea de-a doua variantă legiuitorul dispune punerea persoanelor la dispoziția..., ca să fie aplicate în continuare măsurile prevăzute de lege. Bănuim, nu cele de natură medicală. Sau cineva dovedeşte contrariul?

Mai mult, sub aspect juridic Comisia de investigație medicală, unde sunt aduse la testare persoanele, nici pe departe nu e competentă să decidă rămânerea lor în libertate; ea declarându-se în unicitate doar asupra necesității de acordare a asistenței medicale. La constatarea gradului mediu sau avansat de ebrietate sau de intoxicare cu droguri. Comisia emite un aviz de internare sau recomandă transferarea în instituțiile curative ale Ministerului Sănătății. Dacă internarea nu e necesară - gradul uşor de ebrietate sau de

intoxicare cu droguri - persoanele (repetăm, constrânşi) *rămân, după examinare medicală, în libertate sau sînt puse la dispoziția*... Asta-i una.

A doua: reglementările alin.(2) art.17 în mod deliberat cer ca persoana testată să facă cunoştință nu numai cu rezultatele examenului medical, dar şi cu *recomandările Comisiei.* Comisia, deci, recomandă, nu decide.

Care sunt judecățile?

Primo. Avem certitudinea că la etapa de elaborare a proiectului de lege nu s-a efectuat expertiza juridică a fragmentului recenzat. Evaluarea juridică a proiectului de act legislativ este indicată de prevederile alin.(2) art.22 din Legea nr.780-XV. Cum n-ar fi, dar fragmentul citat relevă o totală incompatibilitate cu declarațiile despre menținerea şi întărirea ordinii publice, întrucât referința făcută la măsurile ce pot fi luate pare să fie vagă şi dubioasă. Nu există, spre exemplu, o individualizare a criteriului deciderii în favoarea uneia din variantele recomandate.

Secundo. Dacă se considera ca fiind respectate condițiile de aducere la Comisia de investigație medicală - s-ar putea, oare, altfel? – nu găsim nici un temei pentru folosirea sintagmei *rămân în libertate*, deoarece, pe lângă faptul că este într-o uşoară stare de ebrietate sau de efect al drogurilor, persoana a **violat ordinea publică şi drepturile altora –** (sic!), reprezentând un pericol pentru viața şi sănătatea proprie sau a celor din jur. Din care motive a şi fost adusă la testare. Şi atunci, problema-cheie este că s-a spus o jumătate din cele ce trebuiau spuse, iar oribila fatalitate rezidă în absența indicatorului legal de a sancționa contravenientul. Pretențiile gen sancționare contravențională ulterioară de la sine înțeles nu se acceptă. Observați la lit.a) indicele privitor la aplicarea în continuare a măsurilor prevăzute de lege.

În această ordine de idei, intervenim cu întrebarea: cine şi-ar asuma dreptul să elibereze un huligan, **fără a-i aplica măsurile** – binemeritate! - de sancționare? Relevanta simplitate se ciocneşte de o uimitoare nonşalanță, care duce la erodarea principiului responsabilității, fapt ce, la rândul său, face imposibilă justa aplicare a pedepsei. Aberația este flagrantă, demonstrând cu prisosință: Legea obligă, după examinare medicală, la eliberarea persoanei fără oarecare consecințe de ordin sancționator. Privind lucrurile de aproape, vom vedea că nu ne depărtăm de adevăr, numind prima varianta o eroare de drept. Considerăm că ar fi de ajuns eliminarea clauzei cu libertatea, aplicând pentru huligan *măsurile prevăzute de lege*.

Iar la o adică, la dispoziția cărei instituții (organizații) să fie pusă persoana adusă la testare: la dispoziția vreunei instituții medicale? Ba bine că nu! Într-o situație concretă, Legea generează noi confuzii: este indicată instituția (organizația), reprezentanții căreia au adus persoana la testare; nu trebuia oare indicată instituția (organizația) **competentă** *să aplice în continuare măsurile prevăzute de lege*? Perioada de ambiguitate nu se termină, căci nu s-au inclus prevederi referitor la capacitatea de a aduce (specificarea subiectului abilitat) la Comisie. Nu-i integrată, până la urmă, *natura* măsurilor, care poate diferenția şi ea: se are în vedere ajutorul medical? sancționarea contravențională?

Raportate la cunoscutele prevederi de combatere a alcoolismului (abandonăm temporar consumul ilicit de droguri) ale Codului cu privire la contravențiile administrative[5] (CCA), reglementările invocate de Legea 713-XV nu pun accentul pe apariția în locurile publice într-o stare de ebrietate *ce jigneşte demnitatea umană şi moralitatea socială* (sublinierea autorilor). Am văzut, Legea revendică discernământul a trei condiții.

Cu privire la această signatură, avem impresia că în cazul **gradului uşor de ebrietate sau de intoxicare cu droguri** noile reglementări trebuiau să pună pe capul de

afiş nu atât indicele de *aflare a persoanei în stare de ebrietate sau de efect al drogurilor*, cât pe cel de **violare a ordinii publice şi a drepturilor altora**, prin care situaţie, fără echivoc, persoana reprezintă un pericol – real! - pentru viaţa şi sănătatea proprie sau a celor din jur. Evident, pericol pentru viaţa şi sănătatea proprie (sau a celor din jur) persoana aflată în stare de ebrietate (cu excepţia, poate, a gradului uşor de ebrietate) sau de efect al drogurilor (absolut în toate cazurile) reprezintă şi fără a viola **ordinea publică şi drepturile altora**. Nu este, oare, momentul de acordat asistenţă medicală?

Dar nu acesta este impedimentul, ci faptul că violarea ordinii publice şi a drepturilor altora este elementul caracteristic pentru componenţa contravenţiei prevăzute de art.164 CCA. Da, vom recunoaşte noi, ordinea publică este obiectul generic al contravenţiilor, consacrate de art.164 şi 167 din CCA. Cu alte cuvinte, în ambele cazuri are loc violarea ordinii publice. În ce mod, însă? Pe care căi? Pentru rezolvarea dilemei recurgem la uzul componenţei de contravenţie înrolate de articolele nominalizate. Scoaterea în relief a diferitelor extreme ne justifică abaterea de la sistemul adoptat.

În principiu, latura subiectivă reflectă atitudinea psihică a autorului faptei către comportamentul său. Ce avem la contravenţia de la art.167 CCA? Sub pericolul iminent al pedepsei, alineatul (1) interzice două tipuri de acţiuni antisociale. Facem abstracţie de la *consumul de băuturi spirtoase în locurile publice* şi urmărim inspiraţia Legii din cealaltă acţiune - conştient sau nu, persoana îşi face „*apariţia în locurile publice în stare de ebrietate, ce jigneşte demnitatea umană şi moralitatea socială*.” Ceea ce e îndeajuns pentru calificarea în baza acestui articol. Iar dacă la **apariţia**... se anexează o nouă particularitate de sine stătătoare **– violarea ordinii publice şi a drepturilor altora**, cadrul juridic al art.167 CCA e depăşit. Schimbarea esenţială în orientarea psihică a persoanei nu permite calificarea faptei după circumstanţele articolului dat. În acest context, intenţia contravenientului înclină spre dominanta huliganismului: în mod volitiv e alterată ordinea publică, subiectul reprezentând un pericol pentru viaţa şi sănătatea proprie sau, în plin sens al cuvântului, a celor din jur.

E drept să recunoaştem, însă, că presiunea concentrică a condiţiilor de aducere a persoanei la testare îmbracă un colorit mai semnificativ la desemnarea laturii obiective a componenţelor de contravenţie.

Dispoziţia art.167 CCA cuprinde două componenţe de contravenţie: *consumul de băuturi spirtoase în locurile publice* – ne-am anunţat dezinteresul - şi *apariţia în stare de ebrietate în locurile publice*. Cea de-a doua - *apariţia*...- necesită valorificarea unor insignifiante nuanţe capabile să demonstreze (ne repetăm, constrânşi) *jignirea demnităţii umane şi a moralităţii sociale*; prin ce şi s-a produs**,** de fapt, **violarea ordinii publice.** În lipsa acestor nuanţe, *jignirea...* n-are argumentare factologică. Pe când valorile de forţă ale **c**ivilizaţiei - *demnitatea umană* şi *moralitatea socială*, alcătuiesc obiectul nemijlocit al contravenţiei. Deci nu se mai cere, în adaos, implicarea altor semnalmente (de pildă, *violarea OP)***.** Şi apoi, care-ar fi corectitudinea declaraţiei, precum că prin starea sa de ebrietate persoana violează drepturile altora?

Piedica cea mai serioasă pare ascunsă în rivalitatea dintre obiectul generic – descins în multitudinea relaţiilor sociale din sfera ordinii publice – şi indicele-clişeu pentru decizia de aducere la Comisia de investigaţie medicală în baza Legii nr.713 – violarea aceloraşi relaţii sociale din sfera ordinii publice. Va spulbera, însă, toate reveriile latura obiectivă a componenţei de contravenţie a huliganismului nu prea grav, pe care o deducem din dispoziţia art.164 CCA:

„*Huliganismul nu prea grav, adică vorbe sau expresii injurioase în locuri publice, acostarea jignitoare a cetăţenilor şi alte acţiuni asemănătoare, ce tulbură ordinea publică şi liniştea cetăţenilor*."

Oricare student de la Drept va strădui să demonstreze în explicarea acesteia că prin genul redat de acţiuni, în primul rând, are loc o violare, altfel zis, o tulburare a ordinii publice şi a liniştii cetăţenilor. Şi invers: violarea ordinii publice se produce în urma acţiunilor de tipul... Concomitent se violează (da!) **şi drepturile altora**[*]**.**

Rezultă, că în cazul Legii nr.713-XV, după determinarea **gradului uşor de ebrietate sau de intoxicare cu droguri**, calificarea faptei poate avea loc numai în temeiul art.164 CCA; indicele caracteristic: prin comportament neadecvat persoana a *violat ordinea publică şi drepturile altora.* Starea de ebrietate, fără îndoială, joacă rolul unei circumstanţe ce agravează răspunderea pentru contravenţia administrativă. Iată că manifestarea impetuoasă a violenţei prevalează şansele şi precizează locul atât de mult vehiculat al semnalmentului de aflare în stare de ebrietate (şi punctum!). Cert e că agresivitatea persoanei (sinonim al **violării ordinii publice şi a drepturilor altora**) necesită argumentarea cu probe din partea victimei, martorilor, agentului constatator, iar concluzia privitor la reprezentarea de către persoană a unui pericol pentru viaţa şi sănătatea proprie sau a celor din jur cade pe seama organelor de resort. Dar nicidecum nu poate fi agreată rămânerea persoanei în libertate, fie şi după examinare medicală, fără măsuri de influenţă contravenţională. Soluţionarea rigidă a oscilaţiei o vedem în excluderea primei variante – cea cu libertatea, lăsând o unică soluţie: varianta a doua.

Fiind privită prin prisma noţiunilor expuse, varianta a doua poate genera şi ea întrebări: care să fie acele măsuri (medicale sau contravenţionale) prevăzute de... (care) lege? La sigur, cuvântul *lege* în utilizarea curentă exprimă sensul larg al noţiunii. Care ar fi, să zicem, echivalentul noţiunii de *legislaţie*? Bunăoară, cea contravenţională (administrativă). Şi viceversa. Citit şi înţeles altfel, textul tezei a doua de la art.17 alin.(3) lit.a) n-are logica aşezare. Iar măsurile le-am analizat deja. Presupunem, că este vorba despre cele contravenţionale, dar asta e o deducţie.

A venit timpul şi locul încă a unui suspans. Vom proba versiunea cu admiterea eratei la scrierea segmentului de Lege - privitor la cuvenita conjuncţie *şi* în locul lui *sau* (în nişte discuţii particulare am întâlnit păreri tolerante). Răspunsul cuprinde o respingere-netă. Vulnerabilitatea manipulării cu conjuncţiile devine perceptibilă din sensul Legii: Comisia de investigaţie medicală, unde sunt aduse la testare persoanele, nu e competentă să decidă aflarea lor în libertate, ci se declară asupra acordării de asistenţă medicală. La necesitate emite un aviz de internare în instituţiile Ministerului Sănătăţii. Dacă internarea e inutilă, persoanele „*... rămân, după examinare medicală, în libertate sau sînt puse la dispoziţia...*".

Ţinta ripostei e reflexivitatea aparent umanistică a dubletului: ce ne facem cu libertatea? Or, ea nu posedă un caracter bivalent ci, mai degrabă, în cazul dat e convertibilă cu sancţionarea. Încă un exemplu edificator. Există un lucru bine ştiut şi presupus a fi cunoscut de fiecare: actul juridic de atragere la răspundere contravenţională finalizează cu privare de libertate numai în cazul arestului administrativ (dispus la discreţia instanţei judecătoreşti). În rest, după sancţionare, contravenienţii rămân în libertate - toţi.

[*] A se vedea şi textul cu *ordinea publică şi liniştea cetăţenilor*.

Tot astfel, ieşim la un nonsens dacă extragem rămânerea în libertate din internarea în Centrele de dezintoxicare medicală sau instituțiile curative. Internarea, probabil, se face pentru acordarea asistenței medicale şi nu în scopul privării de libertate. Potrivit regulilor gramaticale, internarea nu-i un sinonim al privării de libertate; n-are nimic comun cu ea. Cu deplină siguranță eliminăm *rămânerea în libertate* din sfera asistenței medicale, unde voieşte a o însemna acest curiosum juridic. Nu acesta, însă, este efectul special pe care îl aveam în vedere. Forța motrice a replicii rezidă în posibilitatea evitării, în genere, a orişicărei conjuncții, prin condensarea sintagmei: **„a) persoanele cu un grad uşor de ebrietate sau de intoxicare cu droguri sunt puse la dispoziția instanței competente, pentru ca aceasta să le aplice măsurile prevăzute de lege”.** Acesta urma (cu unele rezerve) să fie textul legal.

Pornind de la considerațiile enunțate, subliniem că, într-un mod cu totul judicios, prin Legea nr.713-XV s-a predeterminat, în cazul *persoanelor cu un grad uşor de ebrietate sau de intoxicare cu droguri*, abolirea de pedeapsă a huliganilor. *Dura lex, sed lex*. Asemenea metodă de tratare acumulează indecențe cu un rol nefast în garantarea liniştii şi ordinii publice, afectează grav valoarea normativă a Legii şi conduce la pierderea şi denaturarea trăsăturilor ei de forță. Ca urmare, acolo unde conexiunile normei nu sunt corect stabilite ori motivele care stau la baza actelor juridice nu converg, inevitabil apar incertitudini cu privire la valabilitatea actului. În realitate, pentru a răspunde sarcinii pe care o are sub aspect contravențional, Legea nr.713-XV trebuie să ia ca punct de reper **condiţiile de aducere la testare**, dar nu gradul constatat al ebrietății sau de efect al drogurilor. Ultimul devine prioritar, în exclusivitate, aspectului medical al fraudei.

La moment se cere o concluzionare. Toate bune, dacă nu exista variația de la lit.a): era acceptabilă şi varianta cu libertatea, dar fără... *aplicarea măsurilor prevăzute de lege*. Atunci puteam vorbi despre înclinarea prioritară a prevederilor legale înspre măsurile de asistență medicală. Iar dacă Legea nr.713-XV indică într-un caz necesitatea aplicării *măsurilor prevăzute de lege* (ce exclude categoric varianta cu libertatea), această indicație nicicum nu poate purta un caracter particular; ea trebuia extinsă asupra tuturor gradelor de ebrietate.

Totodată, funcție de plină corespundere cu legislația în vigoare, prevederile Legii nr.713-XV nu abrogă pe cele ale CCA referitor la măsurile contravențional-sancționatorii. Nici nu le dublează, nu concurează. Dimpotrivă, cu ajutorul lor legislația administrativă amplasează într-un sistem univoc suficiente elemente de natură să contracareze şi să anihileze pericolul social ce-l emană alcoolismul, narcomania, toxicomania la interferența lor cu violența. Acesta-i motivul pentru care persoanele aduse la Comisia de investigație medicală în baza Legii nr.713 – dar absolut toate – după testare sau, respectiv, acordarea asistenței medicale, prin totală excepție de la gradul de ebrietate sau de efect al drogurilor, trebuie atrase la răspundere contravențională pentru actele comise de huliganism. Orice altă tratare generează neînțelesuri incerte vizavi de procesul de tratare a comportamentului brutal, demonstrat inițial, până la testarea de alcoolemie.

În ce ne priveşte, scopul scontat al publicației este inițierea unui proiect de lege pentru a realiza modificarea Legii nr.713-XV, având ca obiectiv asanarea erorii. Un alt scop îl constituie orientarea agentului constatator la calificarea faptei în baza circumstanțelor instituite de Legea nr.713-XV spre următoarele.

I. La constatarea **oricărui** grad de ebrietate:

1. În cazul persoanelor care au atins vârsta de 16 ani, - spre reglementările de drept cuprinse în limitele art.164 alin.(1) CCA, însoțit permanent de art.34 pct.6) CCA (comiterea contravenției în stare de ebrietate), dar fără a forma *concursus delictorum* cu

alte componenţe de contravenţie. Să fim de acord, după acordarea asistenţei medicale de urgenţă (- criteriul stării de ebrietate sau de efect al drogurilor) urmează inevitabila măsură de aplicare a sancţiunii contravenţionale (- criteriul de violare a ordinii publice şi drepturilor altora), acţiuni prompte ale autorităţilor competente conform prevederilor art.164 alin.(1) şi art.34 pct.6) CCA.

Care-ar fi modalitatea iniţierii procedurii? Rămâne a se vedea. În orice caz, este important că Legea nr.713-XV nu vorbeşte nimic despre coordonarea acţiunilor dintre serviciile medicale cu cele ale autorităţilor de competenţă jurisdicţională. Observăm că alin.(8) art.17 cere discret: „*Despre persoanele internate în centrele de dezintoxicare medicală sau în instituţiile curative se comunică membrilor de familie sau altor rude ale acestora, precum şi comisiei pentru protecţie socială, iar în cazul minorilor - părinţilor sau tutorilor şi, ulterior, comisiei pentru problemele minorilor.*" Nu se dispune, însă, şi comunicarea către autorităţile poliţieneşti, care ar documenta fapta de huliganism comisă anterior de respectiva persoană.

2. Privitor la răspunderea preadolescenţilor în vârstă de la 14 până la 16 ani – ţinând cont, cu imperturbabilitate, de stipulările art.164 alin.(2), art.34 pct.6) CCA. Din nou, concursul de contravenţii nu se produce.

II. Cât priveşte persoanele **intoxicate cu droguri** – indiferent de gradul stabilit **-** într-o accepţiune mai largă, pentru cei care au atins vârsta de 16 ani, calificarea faptei se va efectua conform art.164, art.44 CCA. Remarcăm că, la moment, are loc concursul de contravenţii, deoarece printre circumstanţele ce agravează răspunderea pentru contravenţia administrativă – art.34 CCA, nu depistăm comiterea contravenţiei în stare de *intoxicare cu droguri*. Suplimentar, este imperativă argumentarea despre intoxicare ca rezultat al **consumului ilicit** de droguri şi de alte substanţe psihotrope (în expunerea art.44 CCA – consum fără prescripţia medicului). Respectiv, nicidecum nu se permite calificarea consumului ilicit de către minori a drogurilor şi altor substanţe psihotrope în temeiul art.170 alin.(2) CCA. Maximul paradoxului constă în aceea, că subiectul răspunderii contravenţionale pentru această şi alte fapte săvârşite de copii, fapte enumerate în art.170 CCA, este arătat *ad-hoc* în dispoziţiile alin.(1) al normei: părinţii sau persoanele care îi înlocuiesc. Aşa cum în privinţa minorilor codul nu specifică nimic, calitatea de subiect pentru consumul, fără prescripţia medicului, a drogurilor şi altor substanţe psihotrope, revine, în virtutea art.12 CCA, tuturor persoanelor de la 16 ani, iar calificarea acţiunii se va exercita în baza dispoziţiilor generale - celor de la art.44 CCA.

Note:

1. Пьянство и алкоголизм: морали, здоровью и закону в опеки. – Chişinău, „Ştiinţa", 1988, 254p.
2. Gh.Călcâi. Beţia – fenomen dăunător omului. Filosofia şi perspectiva umană. Chişinău, 2006.
3. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, Nr.36-38/210 din 14 martie 2002.
4. A se vedea: Privire comparativă asupra cazurilor de asistenţă medicală persoanelor în stare de ebrietate sau de efect al drogurilor //Ordine şi Lege, Nr.1 (40), ianuarie 2004; Corelaţii dintre sancţiunea contravenţională şi Legea nr.713-XV //Revista Naţională de Drept", Nr.3 (42), martie 2004; Interferenţele dintre realitate şi responsabilitate în cazul Legii nr.713-XV //Avocatul poporului, Nr.12/2004.
5. Codul cu privire la contravenţiile administrative, cu modificări şi completări până în 5 februarie 2004.